

נגיעות מפרשת השבוע ויחי

השבת נקרא את פרשת ויחי ונסיים להפעם את ספר בראשית. הכותרת נשמעת אופטימית - ויחי . שבוע שעבר קראנו על האיחוד המרגש של האחים. האחים הביעו חרטה מלאה על מעשיהם ושיפרו את דרכיהם. יוסף אינו נוטר ומקבל הכל באמונה שהכל מאת ה' יתברך לטובה. יעקב ומשפחתו מתיישבים במצרים תחת חסות יוסף ופרעה ברוחה כלכלית ובכבוד ללא כל מחסור, לכן הכותרת מתאימה לבשר על ויחי כביכול "עושים חיים". בפועל הפרשה מדברת על חולשתו מותו וקבורתו של יעקב, מזכירה את מותה של רחל, את מותו של יוסף וצוואתו על קבורתו בארץ כנען-ישראל בדיוק כפי שפרשת חיי שרה עוסקת במותה וקבורתה, ובסופה גם במיתתו של אברהם. כהמשך לאווירה הזו ההפטרה עוסקת במיתתו של דוד וצוואתו.

הרב אליעזר שנוולד אומר שפרשת ויחי' שעוסקת ב'מוות' וסופיות החיים מהווה מפתח להבנת משמעות החיים ותכליתם. לחיים יש תכלית. האדם לא הגיע לעולם רק כדי להתקיים והחיים אינם רק תהליך סתמי שבשלב מסוים הם מגיעים אל קיצם. ימי החיים הם פוטנציאל קצוב בידי שמים, שמאפשר לאדם לפעול בעולמו, ליצור בהם דברים ברי משמעות, להשפיע ולהטביע חותם: "ימי החיים ניתנו להוציא על ידם מן הכח אל הפועל בוודאי איזה דבר ממש" (עולת ראי"ה). איכות החיים תלויה באיכות העשייה והיצירה שהאדם יצר בעולמו. חז"ל התייחסו ל'חיים' ללא ערכיות וללא משמעות כ'מוות' למרות שמבחינה ביולוגית טכנית הם חיים. יש צדיקים שעל אף שנפטרו הם נקראו חיים כי פועלם והשפעתם חיה וממשיכה הלאה. לעומתם יש רשעים שעוד בחייהם קרויים מתים. לא רק שהם לא תורמים הם הם הורסים ופוגעים, הם נחשבים בחייהם מתים ולא יזכרו לאחר מותם .

הרב אורי שרקי מסכם את ספר בראשית ומלמד על רעיון מרכזי שהוא הבטחון באפשרות של השלום בין בני האדם בעזרת שיח ודיבור חיובי וגישה טובה. השלום הוא המשימה שהאנושות נכשלת בו עוד בראשיתה. לו היה שלום בין אדם לחווה, לו היו מדברים, לא היה הנחש יכול לפתות ולא היתה נגזרת מיתה על האדם. הדור השני, של קין והבל, נכשל גם הוא במשימה. אמנם החל דיבור: "ויאמר קין אל הבל אחיו", הודיע לו שהוא חפץ לממש את האחוה ביניהם, אך הדיבור נתהפך לאלימות. מאוחר יותר, למך דיבר עם נשיו אך לא קראנו על מענה, היה איום מרומוז בדיבורו: "איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי". דור המבול הביא את האלימות לקיצוניות ומלאה הארץ חמס. דור הפלגה ניסה לפתור את שאלת הדיאלוג על ידי כפיית דיבור אחיד, הנוגד את אופייה הרבגוני של האנושות.

המשימה של האחוה הוטלה מאז על משפחת אברהם. אברהם ולוט נפרדו על מנת שלא להביא לידי עימות, אך לא הגיעו לידי אחווה. יצחק וישמעאל חיו זה בצד זה ללא דיאלוג, עד הוצאתו של ישמעאל מחוץ למעגל הבית. יעקב ועשו כמעט הגיעו לשחזור מעשה הבל וקין, אך התערבות ההורים מנעה זאת. הם מצליחים לקיים את האחוה לשעה קלה ונפרדים כל אחד לדרכו.

משפחת בני יעקב מהווה שיא במהלך רכישת האחוה. בתחילה "ולא יכלו דברו לשלום". מתוך גנותם אתה שומע שבחם שלא דברו אחד בפה ואחד בלב" (רש"י). זה מה שמאפשר את הבירור האמיתי ביניהם, המסתיים בשלום ביניהם. אלא שעדיין יש לחשוש שרק צערו של האב הוא המניע את האחוה ולא השלום אולם מסתבר שגם לאחר מות יעקב השלום והאחוה עומדים על כנם . משפחה שהגיעה כמעט לידי רצח עושה שלום בין האחים. הסיפור מהווה תקווה ועדות שיש כלי לשלום בעולם ושיש ערובה להצלחה גם בהמשך.

שבת שלום ומבורך .

לעילוי נשמת אברהם חנן בן נתן ואטל ז"ל